

FILOZOFSKI KAFIĆI

*Prvi i najvažniji dio filozofije
njezina je primjena u životu.*

To je najvažnije.

Epiktet

Početak je filozofskih kafića u Francuskoj, a ideja potječe od francuskog filozofa Marca Sauteta. Marc se inspirirao na radu Gerda Aschenbacha na području praktične filozofije. U Francuskoj je kafić ekvivalentan značenju koje je imala Agora u Ateni, kupke u Rimu; takvo društveno značenje ima francuski kafić u izlaganju filozofije u javnosti.

Marc Sautet pokušao je pronaći i održati ravnotežu između dva ekstrema: s jedne strane terapijske seanse, a s druge nešto što bi nalikovalo profesionalnim kolokvijima. Dobro su došli profesionalci i oni koji to nisu. Rasprave su strukturirane tako da daju prisutnima mogućnosti izreći svoja uvjerenja.

Filozofski su kafići otvoreni svima. Oni su prijateljsko mjesto gdje ljudi mogu raspravljati o zajedničkim ili vlastitim idejama uz šalicu kave. Tu se teži potaknuti „filozofske trenutke”, prijeći od jednostavnog mišljenja na analizu zajedničkih koncepata, dekodirati različita mišljenja na način zajedničkog i pojedinačnog traženja.

Evo nekoliko temeljnih pravila u filozofskim kafićima:

- moderator prihvaća temu razgovora koja dolazi od sudionika

- ne postoji „a priori”
- moderator pažljivo sluša, koristi svoje znanje da bi mogao voditi raspravu te povećava razvoj analize s prisutnima
- svi slušaju dok jedan govori

Temeljne su oznake filozofskih kafića:

- otvoreni su svima
- stimuliraju slobodu i poštuju socijalno-ekonomsku pozadinu
- javno su mjesto gdje se svaka tema može raspraviti s različitim sudionicima

Filozofski su kafići mjesto gdje postoji stvarna mogućnost filozofiranja. Tijekom javnih rasprava filozofija može pokazati ljudima njihove predrasude te ih poučiti da razmišljaju filozofski, kritički. Može pomoći ljudima razvijati svoje mišljenje, postavljati

mnoga pitanja o različitim aspektima života i pokazuje im kako da se s njima suoče.

Iako za pohađanje takvih razgovora nije potrebno nikakvo filozofsko znanje, ipak je dobro da se netko posluži kakvom filozofskom literaturom kako bi bio što učinkovitiji u raspravi. Polazi se od pretpostavke kako je svaki čovjek po naravi filozof i kao takav željan filozofiranja. Ovo je mjesto za takve. Ljudi su reagirali tako što su pohrlili u filozofske kafiće, a ideja se ubrzo proširila po svijetu. Tu su dobili uvid u širinu problematike koji prije nisu imali. Raspravlja se ozbiljnije, nego u medijima i javlja se volja za produbljivanjem tematike čitanjem. Čovjek žudi za znanjem, dijalogom, raspravom. Uživa u tome da može smisleno formulirati mišljenje i čuti reakcije. Filozofija izvan životnih problema teško može rješavati životne probleme, ne može doživljavati reakcije ljudi. Upravo se na ovakvim mjestima otvara prostor za raspravu i dijalog.

Bernard R. Roy kaže da je ono što su Aschenbach i Sautet učinili dobro za filozofiju. Uloga je animatora krucijalna. Ako su on ili ona profesionalni filozofi, tada će biti sposobni prepoznati vrijednost nevažnih uvida. Filozofska vrijednost *débates de cafés* nalazi se u mogućnosti animatora da integrira popularnu raspravu u profesionalnu. Marc Sautet je nakon svake debate zapisivao probleme dodirnete tijekom rasprave. Nije li ovo put filozofskog napretka?

Većina je filozofskih kafića počela s akademskim filozofima koji su ostali na sveučilištima. Bernard R. Roy kaže kako očekuje da će jedan broj profesionalnih filozofa čekati i pratiti razvoj događaja. Misli da su previše zaposleni radeći na sveučilišnim katedrama ili samo čekaju svoju pravu priliku da se predstave. Javne su rasprave još mlade i ne može se reći koliko ih akademski krugovi odbacuju, a koliko podupiru tu ideju. Filozofski kafići trebaju akademsku filozofiju, i obrnuto, akademska filozofija treba filozofske kafiće kako bi se međusobno nadopunjavali.

Jesu li filozofski kafići mogući i u drugim zemljama? Kako smo vidjeli kafići u Francuskoj imaju vrlo važno društvenu vrijednost te su kao takvi pogodni za javne razgovore sa filozofima. Zato Bernard R. Roy smatra kako bi trebalo naći socijalni ekvivalent francuskim kafićima u Americi. Praksa pretpostavlja društvenu potporu. Zbog

toga on predlaže četiri moguća kandidata: trgovačke centre, kavane (coffee-house), knjižare i na koncu Internet. On kao pravi ekvivalent francuskim kafićima u Americi vidi kavane. One pripadaju Američkoj kulturi i tu bi se mogli voditi filozofski razgovori.

Profesor Martine Lindquist održao je jednu takvu debatu u kavani u Broollynu. Takve su kavane svakodnevno otvorene svakome u Americi.

Na pitanje imaju li budućnost filozofski kafići u Americi, Paul Applebome odgovara Kierkegaardovim „možda”.

Možemo se zapitati koji bi socijalni ekvivalent filozofskim kafićima bio u Hrvatskoj?

Na koncu možemo reći kako su filozofski kafići potrebni i korisni jer ljudima daju nove uvide, potiču ih na mišljenje, na kritičko prosuđivanje stvari, uče ih sučeljavati svoje mišljenje sa suprotnim, a da to ne prijede u svađu. Na koncu, uče ih vođenju rasprava.

Fra Ivan Macut

Sastavljeno prema:

1. The philosophical value of coffee-house debates, Bernard R. Roy, www.gksdesign.com/bernardroy/aspcpcafephilarticle.htm
2. Very Espresso Philosophy, by. Paul Appleboune, www.geocities.com/Athens/Forum/5914/press/espresso.htm
3. FAQ about Café Philo, based on S. Palmaquist (HK) FAQ text, <http://philos.org/faq.htm>